

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 395
29. června 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Hodnotící zpráva GDPR

Strategie EU k právům obětí

Summit EU a Číny

Videokonference ministrů školství

Videokonference ministrů pro životní prostředí

Videokonference ministrů pro energetiku

Debaty výboru ENVI o strategii pro očkování proti COVID-19

Rámcové pozice

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

tento týden dojde k předání hned dvou předsednických štafet. Kromě toho, že ve středu předsednictví v Radě EU od Chorvatska převezme Německo, se role předsednického státu Visegrádské čtyřky ujme Polsko. Vystřídá při tom Česko.

Priority svého předsednictví v rámci V4 bude Polsko prezentovat na pátečním summitu V4 ve Varšavě. Na něm také dojde k oficiálnímu symbolickému předání předsednictví. Hlavním tématem jednání premiérů pak bude víceletý finanční rámec na období 2021 – 2027 a plán obnovy EU. Budou tak mít znovu možnost diskutovat své pozice a výhrady k návrhu Komise před mimořádným zasedáním Evropské rady, které se v Bruselu uskuteční 17. a 18. července. Vedle dlouhodobého rozpočtu EU se V4 bude věnovat také dalším aktuálním evropským otázkám, např. migraci.

S koncem června dochází k dalším úpravám mimořádných opatření souvisejících s pandemií Covid-19, a to nejen na národní úrovni, ale také na úrovni EU. Unie

připravila svůj „cestovní semafor“, při němž zelenou na něm dostalo zatím devatenáct zemí, mezi nimi například Japonsko, Jižní Korea, Austrálie, země západního Balkánu, evropské mikrostáty i Čína. Chybí na něm mimo jiné Rusko a USA.

Také tento týden pokračují na úrovni EU jednání prostřednictvím videokonferencí. V pondělí takto jednali ministři zemědělství a rybolovu, kteří měli na programu sdělení Komise o udržitelném rybolovu, stav legislativních návrhů týkajících se reformy společné zemědělské politiky nebo nařízení o Evropském námořním a rybářském fondu. V úterý se předseda Evropské rady a předsedkyně Komise virtuálně setkali s jihokorejským prezidentem Mun Če-inem a budou diskutovat o spolupráci v boji proti koronavirové krizi, obnově světové ekonomiky a strategickém partnerství EU – Korejská republika. Rovněž ve virtuálním formátu se v úterý uskuteční čtvrtá bruselská konference na téma Podpora budoucnosti Sýrie a okolního regionu, které bude společně předsedat EU a OSN.

Hodnotící zpráva GDPR > Komise

Ve středu 24. června zveřejnila Komise hodnotící zprávu o účinnosti obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), které vstoupilo v platnost před dvěma lety.

Dle závěrů zprávy **splnilo** nařízení o ochraně dat **většinu cílů a výrazně posílilo postavení spotřebitele** na evropském trhu. Evropský občan má díky GDPR vymahatelné právo na přístup, opravu, výmaz či přenositelnost svých údajů. Díky zvýšené mediální pozornosti se navíc nařízení těší vysokému procentu povědomí (cca 70 % obyvatel nad 16 let slyšelo o GDPR a vnitrostátním orgánem, který se ochranou údajů zabývá).

Pozitiva se objevují i na straně soukromých subjektů. Díky GDPR došlo ke zformování celoevropského systému pravidel pro nakládání s osobními údaji. Původní obavy malých a středních podniků z nárůstu byrokracie tak vystřídaly **výhody lepší přehlednosti a sjednocení podmínek**. Evropský standard ochrany osobních údajů se navíc stal konkurenční výhodou všech evropských podniků a ve světě je přejímán i mimounijními státy.

Nařízení se rovněž osvědčilo jako **velmi pružný předpis**, což dokazuje pandemie COVID-19 a specifická situace, která vyžadovala v krátkém časovém rozmezí aplikovat GDPR na aplikace mapující ohniska nákazy.

Zpráva nicméně ukazuje, že i přes úspěšnou harmonizaci zůstávají mezi státy **v implementaci nařízení rozdílné přístupy**, které ztěžují firmám přeshraniční fungování. Příkladem může být rozdílná věková hranice dětí ve vztahu k online službám nebo dobrovolné zpřísnění pravidel GDPR v některých státech EU. Velkou výzvou pro vnitrostátní právní předpisy je také sladění práva na ochranu osobních údajů se svobodou projevu a právem na informace.

Na tato zjištění reaguje seznam opatření, podle kterých by se členské státy, Komise a Evropský sbor pro ochranu osobních údajů měly zaměřit zejména na harmonizaci implementace v EU, podporu stakeholderů, zlepšení spolupráce mezi státy (i se státy mimo EU) a vytváření „toolkitů“ (zvláštních vodítek) pro aplikaci GDPR ve specifických situacích, zejména u nových technologií. /Pokr. na s. 2/

Společně s přezkumem GDPR zveřejnila Komise také sdělení, které identifikuje **deset právních aktů**, u nichž by měl být nastaven soulad se směrnicí o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů a dalšími pravidly pro ochranu dat. V rámci zhodnocení identifikovala Komise nejprve 26 právních aktů, z nichž zmíněných 10 je potřeba dále uvést do souladu s platnými pravidly pro ochranu dat.

Z hlediska typu dokumentů se jedná o rozhodnutí či

rámcová rozhodnutí Rady nebo směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu, jmenné evidence cestujících či usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Soulad právních předpisů se směrnicí přinese právní jistotu a objasní otázky týkající se účelu zpracování osobních údajů příslušnými orgány a toho, které údaje se mohou zpracovávat.

/V.Vinklárková, J. Miča/

Strategie EU k právům obětí > Komise

Komise představila dne 24. června 2020 svou vůbec první strategii EU v oblasti práv obětí pro období 2020–2025. Hlavním cílem strategie je zajistit, aby všechny oběti všech trestných činů měly plně zajištěna svá práva bez ohledu na to, kde v EU či za jakých okolností k činu došlo.

Strategie představuje **pět klíčových priorit**: (1) efektivní komunikace s oběťmi a bezpečné prostředí pro oběti k hlášení trestného činu, (2) zlepšení podpory a ochrany nejzranitelnějších obětí, (3) usnadnění přístupu obětí k odškodnění, (4) posílení spolupráce a koordinace mezi všemi příslušnými subjekty a (5) posílení mezinárodního rozměru práv obětí. Státy by zejména měly zaručit obětem trestných činů přístup ke spravedlnosti tak, aby si oběti byly vědomy svých práv a aby jim rozuměly a mohly se účastnit řízení.

Strategie vychází z vyhodnocení dosavadní aplikace směrnice 2004/80/ES o odškodnění obětí trestných činů a směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu. Komise navrhuje další **posílení pravidel EU o právech obětí a zahájení informační kampaně o právech obětí a propagace vzdělávacích aktivit**. Komplexní podpora obětí by měla také zohlednit specifické potřeby dětských obětí, obětí domácího násilí, obětí rasistických a xenofobních trestných činů a dalších.

Komise bude i nadále monitorovat implementaci existujících nástrojů EU a v případě potřeby předloží legislativní návrhy na další posílení práv. /M. D. Ličková/

Summit EU a Číny

S cílem oživení společné agendy proběhl dne 22. června videokonferenční summit EU a Číny. Summit měl podobu dvou návazných videokonferencí s premiérem Li Kche-čchiangem a prezidentem Si Ťin-pchingem. EU zastupovali představitelé institucí. Přestože nebyly dosaženy konkrétní výsledky (nebylo přijato společné prohlášení ani strategický výhledový dokument vzájemné spolupráce EU – China 2025: Strategic Agenda for Cooperation), EU toto setkání vnímá jako možný výchozí bod pro další jednání. Vyjednávání k Agendě 2025 bude i nadále pokračovat, s cílem jejich akcelerace v srpnu.

Výsledky spolupráce EU s Čínou **nejsou** v roce 2020 prozatím **uspokojivé**, neboť se nejen nedaří přinutit Čínu k naplňování jejích závazků z minulých summitů, ale Čína rovněž projevuje rostoucí asertivitu v mezinárodních vztazích založenou na vlastním pojetí multilaterální spolupráce. Zároveň přitom nadále využívá argumentaci založenou na sebedeklaraci nižšího stupně rozvoje jakožto odůvodnění nemožnosti dosahování ambiciózních cílů v oblasti volného obchodu či udržitelného rozvoje. **Rok 2020 měl být přitom pro vztahy EU – Čína klíčový.** Plánovány byly dva summity, z toho jeden na úrovni lídrů EU27, a po sedmi letech vyjednávání měla být do konce roku dokončena Komplexní dohoda ochraně investic.

Téma **obchodní spolupráce** zůstává jednou z hlavních priorit a palčivým bodem vzájemné agendy. Jedná se zejména o přetrvávající bariéry na čínské straně, kterým čelí společnost EU v oblasti obchodu a investic, ale také o snahu EU o celkové narovnání tržních podmínek globální spolupráce. Cílem je přitom lepší regulace na úrovni Světové obchodní organizace, která by pomohla efektivně řešit čínské praktiky v oblasti státem vlastněných podniků,

průmyslových subvencí, nadkapacit v oceli a nucených technologických transferů (resp. lepšího ochrany duševního vlastnictví). Zapojení Číny do reformy organizace samotné je přitom zásadní, má-li být tato reforma úspěšná a efektivně řešit globální obchodní podmínky.

Pokud jde o celkové vyznění summitu, EU hodnotí jako pozitivum fakt, že se podařilo rozhodným stylem komunikovat některá zásadní sdělení, ať už jde o Hong Kong a vyjádření obavy z eroze stavu lidských práv či nutnost mezinárodní spolupráce při vyhodnocování zkušeností vzešlých z Covid-19. Zmíněny byly také **dezinformace** jako nepřijatelný nástroj komunikace.

Absolutní shoda uvnitř EU však panuje na tom, že s výhledem na budoucí summit v EU27 – Čína v Lipsku (jehož konání na konci roku 2020, resp. na jaře 2021 je nicméně stále nejisté) a ambicí posunu vzájemné obchodní agendy bude i nadále **klíčové zejména udržení jednotné pozice EU**. Uplynulý summit totiž zdaleka nebyl tou nejtěžší zkouškou aktuální kondice vzájemných vztahů. /E. Drnovská/

Dne 23. června 2020 se konala v pořadí již čtvrtá neformální videokonference ministrů školství. Jednání se zaměřilo na vyhodnocení zkušeností v souvislosti s dopady pandemie COVID-19 na sektor vzdělávání a odborné přípravy, na přípravu nového školního a akademického roku a možné inovativní přístupy ke vzdělávání. ČR byla zastoupena náměstkem ministra školství, mládeže a tělovýchovy Václavem Velčovským.

Na úvod jednání představilo chorvatské předsednictví zaměření diskuse a prezentovalo poznatky z **tabulky národních opatření**, kterou pravidelně aktualizuje. Poděkovalo členským státům za flexibilitu a vstřícný přístup při schvalování návrhu závěrů Rady k dopadům pandemie na sektor vzdělávání, které byly schválené tichou procedurou.

Komisařka Mariya Gabrielová zdůraznila, že **návrat k novému normálu** musí být spravedlivý a inkluzivní, přičemž je nezbytné zajistit kvalitní vzdělávání pro všechny. Dále zdůraznila důležitost digitálního vzdělávání, vyzdvihla odolnost vysokých škol a ocenila jejich spolupráci a uví-

tala, že díky přijatým úpravám nedojde k přerušení aktivit programu Erasmus+ pro další akademický rok.

Ministři se v následné diskusi shodli, že hlavní **výzvou distančního vzdělávání** jsou nedostatečný přístup k informačním a komunikačním technologiím a k internetu u některých žáků, a to především u těch ze znevýhodněného prostředí. Na ty se musí zaměřit budoucí podpora. Učitelé si sice v průběhu pandemie postupně zlepšili svoje digitální kompetence, je ale nicméně nutné v tomto vzdělávání dále pokračovat a také modernizovat technické vybavení škol.

Za užitečnou považují ministři také podporu dalšího výzkumu o dopadech pandemie na vzdělávání a odbornou přípravu, aby bylo možné přijmout informovaná rozhodnutí pro budoucnost. Dle ministrů bude průběh dalšího školního a akademického roku záležet především na epidemiologické situaci. Z jejich pohledu proto není v současnosti možné přijmout definitivní rozhodnutí a naopak je zcela zásadní připravit možné scénáře forem výuky, a to od plně prezenční, přes smíšené až po plně distanční výuku. /J. Matera/

Videokonference ministrů pro životní prostředí > Rada

Ministři životního prostředí 23. června diskutovali o tom, jak mohou iniciativy v rámci Zelené dohody pro Evropu pomoci obnově pandemií ochromené ekonomiky a budování odolnější a udržitelnější Evropy. Ministři sdíleli názory i na nedávno zveřejněný Plán obnovy a jeho roli při zajištění investičního prostředí podporujícího zelený růst a zaměstnanost. ČR na jednání zastupoval náměstek ministra životního prostředí Vladislav Smrž.

Evropské politiky životního prostředí a klimatu mají potenciál přispět k hospodářské obnově po pandemii Covid-19. Obecně panovala shoda na tom, že obnova po pandemii Covid-19 a s ní spojené plánované investice jsou příležitostí pro transformaci na udržitelnější, klimaticky neutrální, zelenou a odolnou ekonomiku. Většina ministrů označila **Zelenou dohodu pro Evropu** za vhodné východisko, jelikož zakotvuje klíčové aspekty transformace a navazující iniciativy pak konkrétně identifikují potřebné kroky v jednotlivých sektorech.

Opakoval se silný apel na to, **aby obnova po krizi a transformace ekonomiky šly ruku v ruce**. Práce na legislativním návrhu Právního rámce pro klima stále probíhají a v současné chvíli je důležité, reagovat na vzniklou situaci co nejefektivněji, avšak v mantinelech nastavených Evropskou radou co do přijatých závěrů spojených s klimatickými ambicemi EU. Nadcházejícím debatám o možném navýšení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 musí podle ČR předcházet zveřejnění posouzení jeho dopadu, a to nejen na EU jako celek, ale i na jednotlivé členské státy.

Součástí Zelené dohody pro Evropu jsou však i iniciativy spojené s **ochranou biodiverzity**. Ministři členských států se na jednání shodli, že obnova biodiverzity a přírodních ekosystémů je klíčem k posílení naší odolnosti, předcházení vzniku a šíření budoucích nálezů a zároveň je zdravá příroda naším nejsilnějším spojencem v boji proti změně klimatu. V kontextu biodiverzity ministři přivítali v květnu zveřejněnou strategii, která poskytuje dobrý rámec pro nasměrování úsilí k zastavení úbytku biodiverzity a k obnově poškozené přírody. Zazníval také apel na synergie biodiverzitní strategie se společnou zemědělskou politikou, strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“ či s připravovanou lesnickou strategií.

Dalším diskuzním bodem bylo **oběhové hospodářství**, k němuž byl v březnu tohoto roku vydán nový akční plán. Aplikaci principů oběhového hospodářství označila většina delegací za základní kámen obnovy Evropy po krizi. V novém akčním plánu figuruje důraz na produktovou politiku a lepší design výrobků, aby byly lépe opravitelné a recyklovatelné, potřeba vytvoření trhu s druhotnými surovinami a snížení závislosti EU na primárních surovinách.

Z pohledu současného dění bylo nejaktuálnějším tématem projednání **Plánu obnovy po pandemii COVID-19**. ČR při něm zmínila i své nedávné prohlášení o provázanosti ekonomické obnovy EU a Zelené dohody pro Evropu. /K. Talašová/

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) Evropského parlamentu diskutoval o podpoře vývoje a výroby očkovací látky proti Covid-19 s komisařkou Stellou Kyriakidesovou.

Komisařka pro zdraví Stella Kyriakidesová představila v pondělí 22. června členům výboru ENVI novou evropskou strategii pro urychlení vývoje, výroby a distribuce očkovacích látek proti COVID-19 a zdůraznila, že společný postup je neúčinnější cestou, jak tohoto cíle dosáhnout. Potvrdila rovněž, že všech 27 členských států podpořilo Komisi v jejím úsilí zajistit předběžné nákupní dohody s výrobcí vakcín prostřednictvím nástroje pro mimořádnou podporu. Pro usnadnění vývoje, povolování a všeobecnou dostupnost očkovací látky a potřebnou lékařskou péči, navrhla Komise dne 17. června umožnění dočasné odchylky od některých pravidel pro průběh klinických procesů s léky obsahujícími geneticky upravené organismy.

Poslanci během rozpravy vyjádřili souhlas s úpravou pravidel, zdůraznili však, že je třeba dodržet zásady kvality, bezpečnosti a účinnosti vakcín. Členové výboru ENVI

se v dotazech zaměřili na rozdělení činností mezi Unii a jejími členskými státy. Zajímali se též o postoj Komise ke vzniku aliance pro vakcíny (Inclusive **Vaccines Alliance, IVA**) pod vedením Francie, Německa, Itálie a Nizozemska. Aliance IVA usiluje o zajištění dodávek vakcíny pro Evropu prostřednictvím smlouvy se společností AstraZeneca vyvíjející vakcínu ve spolupráci Oxfordskou univerzitou. Komisařka S. Kyriakidesová v reakci prohlásila, že Komise je s aliancí IVA v kontaktu. Podle ní je iniciativa aliance IVA otevřená pro všechny zájemce a se strategií Komise se doplňuje. Komisařka zdůraznila, že je nutné zachovat vůči koronaviru ostražitost a informovala členy výboru o záměru Komise vydat 15. července sdělení o možnosti druhé vlny Covid-19. Ještě před letní pauzou by se mělo též uskutečnit veřejné slyšení nazvané „Jak zajistit přístup občanů EU k vakcínám proti Covid-19: klinické zkoušky, výroba a distribuce“.

/J. Linková/

Rámcové pozice schválené ve 26. týdnu > Informace

Rámcová pozice k nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/1601 o **zřízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručního fondu EFSD** (vypracoval Ministerstvo zahraničních věcí).

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o **humanitární pomoci** (vypracoval Ministerstvo zahraničních věcí).

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o **mimořádné dodatečné zdroje a prováděcí opatření v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19** a přípravě ekologického, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU) (vypracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj).

Rámcová pozice **ke sdělení** Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „**Cestovní ruch a doprava v roce 2020 a v dalších letech**“ (vypracovalo Ministerstvo pro místní rozvoj).

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se **zavádí program InvestEU** (vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu).

Rámcová pozice k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění **rozhodnutí** Evropského parlamentu a Rady č.1313/2013/EU o **Mechanismu civilní ochrany Unie** (vypracovalo Ministerstvo vnitra).

Program evropských institucí, 30. června až 6. července > Informace

Zasedání kolegia komisařů, 1. července

Členové kolegia se budou na středečním zasedání v rámci hospodářské a sociální části agendy zabývat sdělením Komise a návrhem doporučení Rady k podpoře vzdělávání mladých v EU.

Neformální videokonference ministrů spravedlnosti, 6. července

První neformální videokonference svolaná německým předsednictvím bude diskutovat, jaká opatření evropské demokracie přijaly v reakci na pandemii Covid-19, jak v tomto období posílit demokracii a reagovat na dezinformace a nenávistné projevy (hate speech).

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 395, týden od 22. až 28. června 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz